

FILLOSOFI

Maandelijkse uitgave van de Faculteitsvereniging Utrechtse
Filosofiestudenten voor de Faculteit Wijsbegeerte Utrecht.

Jaargang 1
juni 2000

Nummer 4
Blok 5

IN DIT NUMMER:

<i>Filosofie in het buitenland</i>	pg.1
<i>Interview met Dr. Jan Bransen</i>	pg.2
<i>Mededelingen</i>	pg.3
<i>Kalender</i>	pg.6
<i>Halverwege</i>	pg.8
<i>Toneelbezoek: De Nijl is in Cairo aangekomen</i>	pg.8
<i>De liftwedstrijd</i>	pg.9
<i>De gebroeders</i>	pg.10
<i>Discussie: Wittgenstein</i>	pg.11
<i>Mijn ervaringen & Tot slot</i>	pg.12

VAN DE REDACTIE

We zijn er bijna! Nog even de laatste loodjes en dan is het jaar alweer voorbij. Vakantie. Een voorproefje van de zomer is ons al gegund, maar lang heeft het niet geduurd. Met dit nummer hoopt de redactie toch nog een beetje zon in jullie dagelijkse beslommeringen te brengen.

Al lezend kunnen jullie op avontuur: met het verslag van de liftwedstrijd van de FUF liftend naar Berlijn, met een buitenlandse correspondent filosofie studeren in Bonn, een bezoek brengen aan een sekte aan het einde van de wereld en aan de hand van een recensie van een toneelstuk langs Schopenhauer, Pascal en Montaigne de Nijl afzakken tot in Caïro.

Voor degenen die het liever wat dichter bij huis zoeken, is er de mogelijkheid tot

een "bezoek" aan Tolstoj en Dostojevski. Jullie kunnen zelfs lekker op de faculteit en bij je studie blijven met de ervaringen van onze afstuderende correspondent en met een discussie over Wittgenstein.

De redactie verwacht zeer interessante bijdragen, vooral omdat Prof. H. Ishiguro op het moment in het kader van de *Belle van Zuylenleerstoel* een serie gastcolleges, getiteld *"Issues in Logic and Language, originating in Wittgensteins Tractatus"* geeft.

Dus: stel ons niet teleur en schrijf ons jouw mening over de stelling van deze keer!

De redactie

¶

FILOSOFIE STUDEREN IN BONN

Bonn – de voormalige, provisorische hoofdstad van de Bondsrepubliek Duitsland – heeft al een heleboel ongelofelijk belangrijke mensen, of mensen die graag belangrijk zouden willen zijn, zien komen en gaan, het heeft een groot aantal internationale ambassades geherbergd en een bureaucratie voortgebracht die iedere beschrijving tart. Maar er is, voor buitenstaanders meestal verborgen, tussen de ruïnes van verstand en (culturele) vorming, die de politici op hun weg naar Berlijn hebben achtergelaten, een kleine kiem van gezond mensenverstand behouden gebleven, die nu – aangezien hij uit de schaduw van de politiek naar voren treedt – begint op te bloeien.

M. Lohmer
Vertaald door C. van Sijl

Zo of hierop lijkend luidt één van de cliché's die over de Universiteit van Bonn de ronde doen. De realiteit is, zoals zo vaak, niet half zo dramatisch. Al diegenen die zich ervoor

interesseren hoe het is om in mijn woonplaats te studeren, en wel filosofie, die moeten nu verder lezen – alle anderen kunnen zich de moeite sparen.

Ik zal proberen een kort overzicht te geven hoe de studie hier organisatorisch eruit zou kunnen zien, wanneer je overweegt om voor onbepaalde tijd in het buitenland te gaan studeren. Daarnaast wil ik proberen het Duitse studie-systeem met het Nederlandse te vergelijken, voor zover mij dat bekend is. Maar daarover later meer.

Nu moesten jullie misschien maar eens horen wat jullie zuiver optisch te wachten staat, wanneer jullie de faculteit filosofie in Bonn betreden. Dat alleen al betekent een grote ontdekkingstocht, want, zoals jullie al aan het universiteitslogo kunnen zien, gaat het bij het universiteitsgebouw om een oud slot – dat wil zeggen: heel veel kleine tot zeer kleine kamers en naar iedere etage minstens drie tot vier trappen...

vervolg op pagina 4

HET INTERVIEW

Interview met Dr. Jan Bransen, vakgroep praktische filosofie, voormalig student aan deze faculteit en initiatiefnemer van de nieuwe studierichting "Filosofie in Bedrijf".

door C. Ierna

Laatst bij het opruimen van een kast vol oude exemplaren van de Epimedium hebben we enkele nummers gevonden waaruit blijkt dat U aan dit faculteitsblad heeft meegewerkt als redactielid. Kunt U daar iets over vertellen?

Ik ben pas actief geworden in de redactie van Epimedium nadat ik afgestudeerd was en een parttime aanstelling als docent had. Ik vond het een goed idee als ook medewerkers actief meededen met activiteiten die door studenten worden ondernomen.

Ik schreef gedurende een paar jaar artikelreeksen: eerst over argumentatiestructuren die ik in invloedrijke artikelen aantrof en waarvan ik meende dat die ook te gebruiken waren in heel andere contexten. Later schreef ik een dagboek van een helderziend medium, Margareth Dudley, een eeuwenoude Engelse dame die door heel de geschiedenis heen geraadpleegd werd door alle grote filosofen. Ik liet haar Plato's grotvergelijking verzinnen, en Descartes' kwade genius, enz.

Wat denkt U van de recente "coup" van "De Filosoof"?

Ik weet er niet veel van, en denk er dus ook niet veel over. Wel vond ik het al jaren een foute ontwikkeling dat de redactie van Epimedium helemaal niet ingebed was in de studentenpopulatie van onze faculteit.

U heeft ook aan deze faculteit gestudeerd: Wat vindt U dat er voornamelijk is veranderd sinds U student was? Wat zou U wel en wat niet hebben veranderd?

Er is heel veel veranderd, vooral ten goede. De faculteit heeft tegenwoordig een didactisch beleid: we maken ons druk om de kwaliteit van het onderwijs. Dat was helemaal niet zo toen ik studeerde. Bovendien is de sfeer tussen de medewerkers sterk verbeterd. Er waren vroeger allerlei ruzies, die soms zelfs door-drongen tot in de collegebanken.

Er zijn ook dingen minder goed geworden. We zitten nu met het 5-blokkensysteem, terwijl we vroeger 2 semesters hadden. In het huidige systeem is het veel moeilijker om stof te laten bezinken, en ook veel moeilijker om schriftelijk materiaal van de studenten zelf te gebruiken in het onderwijs. Dat doe ik wel in mijn

afstudeergroepje: daar lezen we elkaars hoofdstukken en bekri-tiseren elkaars scriptieplannen. Dat is vaak een heel vruchtbare werkwijze, waar iedereen veel van leert.

Wat ik ook een verslechtering vind, is dat we niet meer op onze eigen verdieping onze eigen filosofische bibliotheek hebben. Vroeger kon je als student uitstekend 'rondhangen' op de faculteit, onder andere door in de bibliotheek te werken. Dat was heel goed voor de contacten, tussen studenten onderling, maar ook tussen student en docent.

Daarna bent U hier afgestudeerd en gepromoveerd. Op welke onderwerpen? Waarom heeft U juist voor deze onderwerpen gekozen?

Ik ben afgestudeerd op een scriptie waarin ik beweerde dat het probleem van de waarneming geen kennistheoretisch probleem maar een wijsgerig-antropologisch probleem is. Ik wilde laten zien dat uitspraken over 'wie wij zijn' voor een goed begrip van

ons vermogen om waar te nemen belangrijker zijn dan uitspraken over 'wat er te zien is'. Dat was een flinke scriptie van 170 bladzijden, met lange stukken over Searle en Habermas, en Churchland, Jackson, Goodman, Putnam en Cassirer. Zulke scripties worden tegenwoordig helemaal niet meer gemaakt.

Toen ik klaar was, had ik helemaal niet het idee dat promoveren voor mij weggelegd zou kunnen zijn. Dat is er wel van gekomen, omdat ik een parttime baan als docent wijsgerige antropologie en

sociale filosofie kon krijgen, maar wel onder de voorwaarde dat ik zou gaan werken aan een proefschrift. Ik heb toen in twee dagen een plan voor een proefschrift bedacht, in overleg met Wayne Hudson die toentertijd docent wijsgerige antropologie was en mij zei dat Salomon Maimon een interessante filosoof was, van wie niemand iets wist.

Ik bedacht iets aan de hand van een paar korte encyclopedie-artikelen, werd aangenomen, verdiepte me in Maimon, en ontdekte dat dat inderdaad een heel interessante denker is aan de hand waarvan ik iets belangrijks dacht te kunnen zeggen over bepaalde Kantiaanse thema's in de Amerikaanse filosofie. Het proefschrift was er in ruim 3 jaar, in een tijd dat ik overigens vooral veel onderwijs moest geven (Wayne Hudson remigreerde naar Australië en ik werd nog voor mijn promotie universitair docent).

Jan Bransen (midden),
bij de uitreiking van de "docent van het jaar"-prijs

U bent nu één van de initiatiefnemers van de nieuwe studierichting Filosofie in Bedrijf. Hoe is het idee hiervoor tot stand gekomen?

Het idee is ontstaan in gesprekken die ik met Jan Bergstra voerde, zo'n anderhalf jaar geleden. Er zijn een paar aanleidingen op de achtergrond: het rendement van onze faculteit is bedroevend en hoewel een grotere instroom het rendement ook omlaag kan brengen (nog meer mensen beginnen, dus nog meer maken het niet af), kan het rendement ook vergroten als je de juiste mensen weet te trekken.

Wij verwachten dat deze nieuwe studierichting mensen trekt die gemotiveerd zijn om af te studeren, omdat ze het kunnen zien als een toeleidingstraject naar een leuke baan. Daarnaast heeft het besef dat de Engelsen, de Fransen en de Duitsers het heel gewoon vinden om filosofie te studeren als voorbereiding op een baan in het beleids- en managementkader ook een grote rol gespeeld.

Hartelijk bedankt voor dit interview!

¶

VAN DE ADMINISTRATIE

MEDEDELINGEN

Oproep!!!

aan studenten, die gaan afstuderen
of net afgestudeerd zijn.

De VPRO –radio stelt zich voor om in de zomer van 2000 in haar wetenschaps-programma, 't Zuiderlicht (dat elke vrijdag wordt uitgezonden op Radio 1 tussen 14.00 en 15.00 uur), aandacht te besteden aan doctoraalscripties. Dit kan zijn in de vorm van een interview of een reportage.

Wij verzoeken studenten, die menen dat zijn of haar doctoraal-scriptie geschikt is, ons een samenvatting of een persbericht van deze scriptie te sturen. Elke studierichting komt in principe in aanmerking.

Je kunt dit sturen of e-mailen naar:

Ineke de Jong,
VPRO-radio
Postbus 6,
1200 AA Hilversum;
inejon@vpro.nl

Gewijzigde openingstijden onderwijsadministratie

De onderwijsadministratie is in de zomerperiode (17 juli t/m 11 augustus) geopend van maandag t/m donderdag van 9.00 tot 12.30 uur. Telefonisch zijn wij van maandag t/m vrijdag van 9.00 - 16.30 uur bereikbaar.

M.i.v. het collegejaar 2000/2001 is de administratie geopend op maandag, dinsdag en donderdag van 9.00-16.30 uur en op woensdag van 9.00-12.30.

In week 1 en 2 van ieder blok is de administratie op dinsdag en donderdag tot 19.00 uur geopend.

Telefonisch zijn wij van maandag t/m vrijdag van 9.00 - 16.30 uur bereikbaar.

Heraanmelding en studiegids

Half juni worden de heraanmeldingsformulieren voor het collegejaar 2000/2001 toegestuurd. Na ontvangst van uw heraanmelding sturen wij u een bon waarmee de studiegids voor het nieuwe collegejaar kan worden afgehaald. Wij verwachten dat de studiegids begin juli beschikbaar is. De gids komt ook op het internet via: www.phil.uu.nl

FILOSOFIE STUDEREN IN BONN

vervolg van pagina 1

In de universiteit van Bonn kan je dus op de eerste dag fantastisch en langdurig in een kringetje lopen. Daar wen je echter snel aan en al na één tot twee weken dagelijkse oefening tussen de colleges ben je probleemloos in staat te zeggen waar je je dan op het moment bevindt.

De faculteit filosofie zelf is, om het vriendelijk te zeggen, zeer filosofisch ingericht. De nieuwste technische verworvenheden, zoals bijvoorbeeld overheadprojectors, zoek je tevergeefs, de collegezalen zijn zo ingericht dat werkelijk niets (gemakkelijke stoelen, schilderijen aan de muren) je van de echt belangrijke vragen des levens kan afleiden. Maar dat zou binnen zeer afzienbare tijd kunnen veranderen: het wordt gerenoveerd! Hoewel je echter de leeftijd van de universiteit duidelijk aan haar merkt, is het er na een korte aanloopfase heel gezellig; vooral bij de filosofen heerst een relatief los en vriendelijk klimaat en omdat we – zoals gezegd – weinig en kleine ruimtes hebben, kom je elkaar voortdurend tegen. Dat proberen jullie tegen die tijd echter beter zelf uit.

Zo, nu eens zuiver hypothetisch: jullie zijn in Bonn en willen studeren. Wat te doen? Dat je je van tevoren bij de universiteit moet inschrijven zou voor jullie geen groot nieuws moeten zijn, maar wat dan?

Wie in Bonn filosofie studeert, heeft namelijk geen kant en klaar rooster. Je staat voor een ongeveer twee meter brede en net zo hoge muur vol verschillende cursussen met betrekking tot de meest uiteenlopende thema's en je hebt de vrije keuze. "Mooi!", zou je denken, maar zo simpel is het niet, want er zijn verplichte vakken en een bepaald aantal uren per week dat eveneens verplicht is, maar waarbij het thema naar keuze is, en.... en... Je zoekt dus voortdurend naar compromissen tussen je eigen interesses en die van de examencommissie, die voor de hierboven genoemde beperkingen van je keuzevrijheid verantwoordelijk is.

Het verplichte gedeelte, dat je gedurende de eerste vier semesters/twee jaar moet afwerken, zijn de vier zogenaamde basiscolleges over de thema's kennistheorie, ontologie / metafysica, ethiek/moraal filosofie en filosofie van de twintigste eeuw en de tegenwoordige tijd. Daar komt ook nog een inleiding in de formele logica bij. Deze cursussen bieden dus de vaste kern van de studie en geven in zekere mate een overzicht over de

filosofie. De specifieke inhoud wordt pas in de andere cursussen gedetailleerd behandeld en de titels en thema's van die cursussen wisselen telkens. Daarom is het moeilijk om de studie filosofie van Bonn inhoudelijk samen te vatten. Er is echter een canon van thema's dat regelmatig wordt opgepakt en aangeboden, omdat ze verplicht zijn voor de examens bij de examencommissie, die na de eerste vier semesters plaatsvinden en waarin men over de totale tijdspanne getentamineerd wordt. Deze themacatalogus omvat de boeken in het schema op de bladzijde hiernaast.

Uit elk van de drie gebieden word je over één werk, dat je kan uitzoeken, getentamineerd. Dat wil zeggen dat je dus minstens drie van de hierboven genoemde boeken niet alleen gelezen, maar ook begrepen moet hebben en daarmee ben je voorlopig aardig onder de pannen. Voor wie desondanks van interesse en betrokkenheid bijna uit zijn vel knapt, is er nog een veelheid aan andere thema's, die echter onregelmatig worden aangeboden. Dat gaat van existentialisme, via taal filosofie, via logica (in de

breedste zin van het woord) tot aan het zenboeddhisme. Op al deze gebieden kan en moet je deelnamebewijzen of tentmenbriefjes verkrijgen, die je op het examen na het vierde semester moet overhandigen. Deze bewijzen verkrijg je hetzij door schriftelijke tentmens aan het eind van het semester, hetzij door opdrachten tijdens het semester (referaten, protocollen,...). Bovendien zijn er zogenaamde

wergroepen. Dat zijn studiemomenten die uitsluitend door studenten worden georganiseerd en die daarom ook thema's behandelen, die wat ongebruikelijker en misschien zelfs wel alternatief zijn.

Dit alles klinkt waarschijnlijk verschrikkelijk ingewikkeld en iedereen die voor de eerste keer probeert een persoonlijk rooster samen te stellen, staat met zijn handen in zijn haar. Maar het is niet echt erg, want ten eerste zijn jullie niet de enigen die al deze voorschriften niet begrijpen en ten tweede zijn er natuurlijk ook nog – net als op iedere andere universiteit – een heleboel ervaren studenten die je graag helpen. Het aanspreekpunt voor deze hulp is de vakgroep. Dat is een min of meer democratisch gekozen vertegenwoordiging van de studenten van een bepaald vakgebied, waarbij ik ook (van heel dichtbij) hoor in het vak filosofie. Ieder studievak heeft ook zijn eigen vakgroep en zodoende zullen jullie nooit volkomen hulpeloos zijn.

Kennistheorie / wetenschapsfilosofie	Praktische filosofie / ethiek	Ontologie / Metafysica
Aristoteles <i>Categorieën</i>	Aristoteles <i>Ethica Nicomacheia</i>	Plato <i>Politeia, V-VIII</i>
Thomas v. Aquino <i>5 vragen over geestelijke herkenning</i>	Thomas v. Aquino <i>Lex- Tractatus</i>	Aristoteles <i>Metafysica, XII, VII</i>
Descartes <i>Meditationes de prima philosophia</i>	Hobbes <i>Leviathan</i>	Anselmus <i>Proslogion II-IV, Uitweidingen</i>
Kant <i>Kritik der reinen Vernunft</i>	Kant <i>Grundlegungen zur Metaphysik der Sitten</i>	Heidegger <i>Sein und Zeit</i>
	Rawls <i>Theory of Justice</i>	Strawson <i>Individuals</i>

Dit moet als een klein voorproefje genoeg zijn. De rest wordt jullie het beste ter plekke duidelijk. Bijvoorbeeld welke van de tentamenbriefjes die jullie in Duistland verkrijgen ook in Nederland worden erkend, etc.. Wanneer het dan werkelijk dringend voor je wordt en je zo gezegd al met één voet in de

universiteit van Bonn staat, dan richt je je eenvoudigweg per e-mail aan de vakgroep, adres: Philofachschafft@gmx.de. Wij helpen je graag verder en kunnen waarschijnlijk ook privé-rondleidingen door het universiteitsgebouw organiseren, om jullie lange zoekacties te besparen.

JAN HEIN: "IK HEB GEWONNEN!"

Serge Heederik werd op 25 mei 1996 's avonds laat in de stationstunnel neergestoken door twee dronken mannen. Drie jaar later werden de filosofische dagboeken van deze filosofiestudent gepubliceerd, waarin hij moord omschrijft als een menselijke daad bij uitstek, dat wil zeggen een daad waartoe alleen de mens in staat is. Dit jaar werd om hem te gedenken een prijs in het leven geroepen.

Initiatiefnemer van deze prijs is prof. A. van den Braembussche, die in Amsterdam leraar was van Heederik. Van den Braembussche stelde vorig jaar een boek (*De zon is het oog van God*) samen uit de duizenden bladzijden met filosofische overpeinzingen die Heederik achterliet. Hij citeert een van de vele spreuken die Serge over het thema moord heeft geschreven:

"De mens kan als enige de verbale, maar vooral non-verbale communicatie, zoals angst, overgave en berouw negeren en een medemens alsnog doden. Zelfbedrog ten top en dus zeer menselijk."

Volgens Van den Braembussche ging in Heederik een groot filosofisch talent verloren. De opbrengst van het boek gaat naar de Serge Heederikprijs: een prijs voor het beste essay van filosofiestudenten onder de 25 jaar. Het wordt volgens de initiatiefnemer een hele prestigieuze en belangrijke filosofie-prijs.

Deze prijs zal vanaf dit jaar steeds op 25 mei worden uitgereikt aan een jonge veelbelovende filosoof. Van den Braembussche

denkt dat het boek daarmee ook een stimulans kan zijn: *"Serge liet ons een getuigenis achter, die haaks staat op leegte en zinloos geweld, op de schijnvertoning van de media."*

(Samengesteld uit artikelen in "Dagblad De Limburger" en "Trouw")

Kort voordat dit nummer van *De Filosoof* naar de drukker zou gaan bereikte ons de mededeling (lees: er werd luid door de gang van de faculteit geroepen) dat ons aller Jan Hein Hoogstad deze prestigieuze prijs in de wacht gesleept heeft!

Zingend en feestend was hij de hele faculteit op de hoogte aan het brengen en dat konden we moeilijk over het hoofd zien. Met spoed, copy-paste en een gemist college is aldus dit stuk tot stand gekomen met de bedoeling de trotse overwinnaar alom bekend te maken en te feliciteren.

Op het moment dat dit stukje geschreven wordt, is Jan Hein helaas te druk bezig met gelukkig zijn en ijsjes uitdelen (bedankt!) om uitgebreid commentaar te leveren. Morgen (25 mei) zal hij zijn prijs feestelijk in ontvangst nemen in Heerlen.

Bij deze wil ik hem dus namens de gehele redactie van harte feliciteren! We zullen uiteraard niet verzuimen hem lang en breed lastig te vallen over een stukje of een samenvatting van het essay waarmee hij gewonnen heeft...

C. Ierna ¶

DE GROTE VRIENDELIJKE

<p>Woensdag 31 mei</p> <p>Amsterdam <i>Boeddhisme</i> De Universiteit voor Humanistiek organiseert in <i>De Balie</i> een debat over het onlangs verschenen boek <i>Humanisme en Boeddhisme, een paradoxale vergelijking</i>. Tijd: 20.00 uur. Info: 31-(0)30-2390100 / 2390192 internet: www.uvh.nl</p>	<p>Donderdag 1 juni <i>Hemelvaartsdag</i></p>	<p>Vrijdag 2 juni</p>	<p>Zaterdag 3 juni</p>
<p>Donderdag 8 juni</p> <p>Utrecht <i>Deleuze en Guattari</i> Deleuze en Guattari belicht vanuit onder andere filosofie en literatuurwetenschappen. Kosten: fl.25 per dag. Faculteit letteren, Kromme Nieuwegracht 29 Info: Joost de Bloois Tel. 31-(0)302536408 e-mail: joost.g.bloois@let.uu.nl</p>	<p>Vrijdag 9 juni</p> <p>Utrecht - Parijs <i>De FUF studiereis</i> Vertrek naar en aankomst in Parijs.</p>	<p>Zaterdag 10 juni</p> <p>Parijs <i>De FUF studiereis</i></p> 	<p>Zondag 11 juni <i>eerste pinksterdag</i> Parijs <i>De FUF studiereis</i></p>
<p>Vrijdag 16 juni</p> <p>Amsterdam Discussie met Evelyn Fox Keller en Rom Harré over realisme en constructivisme.</p> <p>15.30-17.00 uur / Gratis Kerkzaal, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, Info/aanmelding via e-mail: H.Radder@ph.vu.nl</p>	<p>Zaterdag 17 juni</p>	<p>Zondag 18 juni <i>Vaderdag</i></p>	<p>Maandag 19 juni</p> <p>Amsterdam <i>Goede smaak</i> In de serie 'Levenskunst' een forum over de goede smaak met H. Pleij, R. Laermans, B. van Heerikhuizen.</p> <p>20.30 uur / Gratis Crea Theater, Turfdraagsterpad 17, Info: 31-(0)20-6260397</p>
<p>Zaterdag 24 juni</p>	<p>Zondag 25 juni <i>Sacramentszondag</i></p>	<p>Maandag 26 juni</p> <p>Amsterdam <i>Neo-Hedonisme</i> In de serie 'Levenskunst' met onder andere R. Boomkens. Tijd: 20.30 uur. Gratis Crea Theater</p> <p>TV2 <i>Wat is werkelijkheid?</i> Herh. van <i>Denken Doorzien II</i> over metafysica. Tijd: 23:45 - 00:15</p>	<p>Dinsdag 27 juni</p> <p>Leiden <i>Filosofisch Café</i> Gelijk hebben en gelijk maken. De liberale democratie en de overwinning van Marx. Spreker: W. Noot. 20.00 uur / fl.10,- Café-restaurant Einstein, Nieuwe Rijn 19 Info: 071-5131083 / 071 - 5122771</p>

FILOSOFIEKALENDER

<p>Zondag 4 juni</p>	<p>Maandag 5 juni</p> <p>Amsterdam <i>Foucault</i> De derde aflevering van een serie lezingen over levenskunst: De bestaansethiek van Foucault met M. Huijjer en E. Hagoort. Tijd: 16.00 uur / Gratis Crea Theater, Turfdragsterpad 17, Info: 31-(0)20-6260297</p>	<p>Dinsdag 6 juni</p> <p>Utrecht De FUF viert haar derde lustrum! <i>Dresscode: White</i> Tijd: 22.30 uur - ???.? <i>Uthres-kelders</i> (onder Tivoli) Piekuur: 00.00 - 01.00 uur</p> <p>Alle studenten, docenten en medewerkers zijn uitgenodigd!</p>	<p>Woensdag 7 juni</p> <p>Utrecht <i>Deleuze en Guattari</i> Deleuze en Guattari belicht vanuit onder andere filosofie en literatuurwetenschappen. Kosten: fl.25 per dag. Faculteit letteren, Kromme Nieuwegracht 29 Info: Joost de Bloois Tel. 31-(0)302536408 e-mail: joost.g.bloois@let.uu.nl</p>
<p>Maandag 12 juni <i>tweede pinksterdag</i> Parijs - Utrecht <i>De FUF studiereis</i> Vertrek naar en aankomst in Utrecht</p>	<p>Dinsdag 13 juni</p> <p>Utrecht <i>Sophie van Leer</i> Presentatie van het boek over het leven van Sophie van Leer: <i>Op zoek naar de blauwe ruiter</i>, door M. Poorthuis en T. Samelink. Tijd: 16.00-18.00 uur. Trans I, Blauwe Zaal, Info: H. Sas, Tel: 31-(0)30-253149, internet: www.ktu.nl</p>	<p>Woensdag 14 juni</p>	<p>Donderdag 15 juni</p>
<p>Dinsdag 20 juni</p>	<p>Woensdag 21 juni</p> <p>Utrecht rede door Prof. H. Ishiguro (gasthoogleraar aan onze faculteit) voor het aanvaarden van haar ambt in het kader van de <i>Belle van Zuylen</i>-leerstoel</p> <p>14.00 uur in de senaatszaal van het academiegebouw</p>	<p>Donderdag 22 juni <i>Sacramentsdag</i></p>	<p>Vrijdag 23 juni</p> <p>Utrecht <i>Discussiewedstrijd FUF</i></p> <p>Alle studenten, docenten en medewerkers zijn uitgenodigd!</p>
<p>Woensdag 28 juni</p> <p><i>WEEK</i></p>	<p>Donderdag 29 juni</p>	<p>Vrijdag 30 juni</p>	<p>Zaterdag 1 juli</p>

HALVERWEGE HET EINDE

Velen zullen zich de gifgasaanval op de Tokyo metro van 20 maart 1995 in ieder geval nog vaag herinneren. Deze aanval was het werk van de gestoorde sekte Aum Shinrikyo (de hoogste waarheid). Hoe is het zover gekomen?

K. J. Marx

In 1986 ondernam de Japanse, halfblinde kwakzalver Chizuo Matsumoto een reis naar Tibet om de zegen van de Dalai Lama te ontvangen. Hij vond hier de inspiratie om zijn eigen religieuze sekte op te richten, een mengelmoes van allerlei religies en kwakzalverij. Zijn naam veranderde hij in Shoko Asahara, dat klonk lekker mysterieus. Het lukte hem al snel om de status van religie voor zijn sekte te verwerven, waardoor die sekte buiten controle van de overheid viel. Asahara was van mening dat hij de goddelijke roeping had om het uiverkoren Japanse volk te leiden, zodat zij het naderende wereldeinde zou overleven.

In Japan bestond een grote behoefte aan religieuze zingeving en Aum deed daar zijn voordeel mee. Vooral studenten en jonge wetenschappers voelden zich aangetrokken tot de sekte. Dit bood nieuwe mogelijkheden voor de sekte. Al snel was er sprake van de meest vreemde initiatierituelen, waaronder het drinken van bloed van de goeroe en het gebruik van drugs. Veel volgelingen droegen kappen voorzien van elektroden, om hun hersengolven te synchroniseren met die van hun leider. Verder kregen ze slecht te eten en weinig slaap, waardoor geestelijke en lichamelijke uitputting onontkoombaar was. Er werd geprotesteerd door ouders van minderjarigen, omdat ze geen contact meer mochten hebben met hun kinderen. Een idealistische

advocaat uit Yokohama moest zijn pogingen om minderjarigen vrij te krijgen in 1989 met de dood bekopen. De sekte schrok nu voor geen enkele misdaad meer terug.

De groep van uitverkorenen was inmiddels terug gebracht van het Japanse volk tot de volgelingen van de sekte en de sekte was in oorlog met de rest van de wereld. Om het Armageddon te bespoedigen gaf Asahara zijn wetenschappers opdracht om onderzoek te doen naar massavernietigingswapens. Er werd geëxperimenteerd met botulisme, één van de dodelijkste bacteriën ter wereld. Gelukkig voor Japan mislukten deze experimenten. Uit Zaire haalde men het Ebolavirus en er werden tal van stoffen besteld voor de productie van gifgassen als sarin. Verbazingwekkend genoeg kon dit allemaal gebeuren zonder dat de overheid ingreep. De advocaten van de sekte hadden altijd een excuus. Na een min of meer geslaagde aanval met sarin in 1994 begon er wat te dagen bij de Japanse politie. Tegelijk was Aum nu klaar voor de grote klap, de aanval op de metro van Tokio. Deze werd gepland op de dag dat de politie invallen zou doen bij alle kantoren van de sekte. In de tijd tussen die aanslag en de arrestatie van de leiders van Aum, probeerde de sekte nog aanslagen te plegen met Zyklon B, het gaskamergas van de nazi's. In 1996 zijn de belangrijkste leiders opgepakt, maar ze weigeren te bekennen. De verwachting is dat Asahara nooit meer op vrije voeten komt en misschien de doodstraf krijgt.

Dit artikel is gebaseerd op het boek *De sekte aan het eind van de wereld*, David Kaplan, 1996.

¶

DE NIJL IS IN CAÏRO AANGEKOMEN

Op 26 april speelde het toneelgezelschap De Koe het stuk "De Nijl is in Caïro aangekomen." Een toneelstuk met de acteurs K. Damen en P. van den Eede. In het stuk werden verschillende teksten van Schopenhauer, Montaigne en Pascal aangehaald. Zoals de tocht van de Nijl door heel Egypte is dit stuk een tocht die voert langs deze drie grote denkers, drie mannen met grote geesten.

door E. van Amerongen

Ongeveer 30 mensen kwamen kijken naar het stuk. Een toneelstuk dat, net als de teksten van de drie gebruikte filosofen, gekenmerkt werd door pessimistische teksten en de dood, maar dat desondanks op een humoristische manier gebracht werd, zodat het geheel niet zo zwaarmoedig was. Er werd onder andere de (hachelijke) menselijke situatie besproken. Men beschouwde de mens die een leven leidt zonder over zijn eigen bestaan na te denken. Zoals Schopenhauer schreef in zijn dagboek: *"We bedriegen en vleien niemand op subtielere wijze dan onszelf."* Zijn teksten waren één langgerekte kreet om mensen ertoe te bewegen de werkelijkheid onder ogen te zien: hoe zij een leven leiden, terwijl zij eeuwig heen en weer geslingerd worden tussen pijn en verveling.

Een intellectueel leven behoedt ons niet alleen voor deze verveling, maar ook voor de verderfelijke gevolgen daarvan. Het werpt een dam op tegen slecht gezelschap, allerlei gevaren, tegenspoeden, verliezen en verspillingen waarin wij terecht komen als wij ons geluk alleen zoeken in de wereld van het concrete, het zinnelijke. (Schopenhauer, *Letzte Manuskripte.*)

Een mens zal uiteindelijk altijd de dood vinden. Het toneelstuk beeldde het (on)geluk van de mens uit en hoe dit onherroepelijk zal worden beëindigd door de dood. De mens wordt in zijn leven niet alleen door elkaar geslingerd door uiterlijke zaken, maar ook door innerlijke roerselen. De uiterlijke dingen hebben tegengestelde eigenschappen en het innerlijk heeft tegengestelde neigingen, want wat zich aan het innerlijk voordoet, is nooit eenduidig en het innerlijk benadert geen enkel onderwerp ondubbelzinnig. Zo komt het dat we om dezelfde gebeurtenissen kunnen huilen en lachen (Pascal, *Pensées.*), wat in het stuk dan ook gebeurde.

Het toneelgezelschap *De Koe* heeft op een leuke, aansprekelijke manier de teksten van Schopenhauer, Montaigne en Pascal in een toneelstuk van deze tijd gestopt, zonder dat ze hun essentiële inhoud kwijtraakten en heeft die teksten daarmee voor een breed publiek veel toegankelijker gemaakt.

DER FLEISCHER!

Op een tankstation vlak voor de voormalig Oost-Duitse grens. Al twee dagen onderweg en nog steeds Berlijn niet bereikt. Deze derde dag zou het Kasper en mij gaan lukken, hoe dan ook.

door K. van Gilst

‘Entschuldigung, wij willen naar Berlijn. Kunnen wij meerijden?’ vroegen we aan klein mannetje met een enorme puist op zijn wang. ‘Nach Berlin? Immer geradeaus.’ antwoordde hij wijzend naar de autobaan. Maar dat begrepen wij ook wel. ‘Mitfahren! Wir!’ herhaalde ik onbeholpen. ‘Ach so, maar natuurlijk kunnen jullie meerijden. Neem plaats.’ Het mannetje met de puist ging moeizaam zitten. Zijn linkerbeen zat in het verband evenals zijn linkerhand. Zijn auto was een puinhoop en het goedbedoelde ‘neem plaats’ was moeilijker waar te maken dan de woorden deden vermoeden. Vlug dook Kasper achterin de auto en zo werd ik gedwongen voorin te zitten. Voorin naast de Puist.

‘Waar komen jullie vandaan?’ vroeg de Puist, terwijl hij met veel moeite en met twee handen de auto in z’n één zette. ‘Aus Holland,’ antwoordde ik. Hiervan werd de Puist enthousiast: ‘Aus Holland!’ zei hij verrukt ‘Toll, toll! Holland, ja das ist ja sehr gut.’ Hij startte de auto en met een schok kwam deze in beweging. We botsten bijna tegen de auto voor ons op. ‘Scheiße!’ riep hij uit. Zijn gezicht vertrok van inspanning. Ik was bang dat zijn puist zou springen en dat de gehele witte inhoud in mijn gezicht zou sproeien.

*Een sigaret wilde ik wel,
maar de speed sloeg ik af.*

Op een afgelegen plek van de parkeerplaats zette hij zijn auto weer stil. Wellicht om een sigaret te roken, dacht ik. ‘Und jetzt,’ zei hij terwijl hij uit zijn binnenzak een klein zakje met wit poeder haalde, ‘mijn medicijn’. Hij pakte het hoesje van een cassettebandje en strooide daar wat van het poeder op uit. Met een creditcard maakte hij een recht lijntje...

Ik probeerde mijn ontdaanheid te verbergen: als je reist moet je respect hebben voor de gebruiken en ideeën van anderen. En als Nederlander doe je natuurlijk niet anders dan dat, je hele leven lang. ‘Is dat cocaïne?’ vroeg ik. ‘Nee, nee, cocaïne dat was mijn arm. Dat doe ik niet nog een keer.’ zei hij serieus. Met een klein zilveren pijpje snoof hij het lijntje witte poeder naar binnen. ‘Willen jullie ook?’ vroeg hij. ‘Het is beter dan seks,’ verzekerde hij ons lachend.

Een sigaret wilde ik wel, maar de speed sloeg ik af. De Puist startte zijn auto en ik deed mijn gordel om. Geheel terecht zou je denken; daarmee voorkom je ongelukken en die waren op deze manier niet geheel ondenkbaar. De Puist dacht daar anders over: ‘Waarom doe je dat nou? Er is geen politie te zien. Alleen in Berlijn is er politie en doe je de gordel om.’ Ik lachte om zijn goede grap en hield mijn gordel om.

Op de snelweg bleek het autootje nog behoorlijk vaart te kunnen

maken. Het was nog tweehonderd kilometer naar Berlijn en de Puist dacht ons binnen één uur af te kunnen zetten onder de Brandenburger Tor. Als we dat wilden, gaf hij ons ook nog een rondleiding door Berlijn. Daar had ik nu niet direct trek in, maar je weet het niet met dit soort mensen: als ze je iets aanbieden kan het gevaarlijk zijn dat af te slaan. Je kunt niet weten hoe ze reageren op een dergelijke afwijzing. Ik besloot dat het verstandig was eerst een soort profielschets te maken van deze persoon voor ik verder in zou gaan op zijn aanbiedingen. Het beroep zegt veel over iemand. Misschien was de Puist wel gewoon leraar en dan zou mijn vooroordeel dat we hier te maken hadden met een psychopaat geheel onterecht. ‘Wat doet u zoal in het dagelijks leven?’ vroeg ik de Puist. Ik moest hard praten om mezelf verstaanbaar te maken. ‘Voor beroep bedoel je,’ schreeuwde hij boven de muziek en het razen van de wind uit. Ik knikte. ‘Ich bin Fleischer!’ schreeuwde hij, terwijl hij met zijn vinger een gebaar bij zijn keel maakte alsof hij deze doorsneed. Daarna deed hij alsof hij iets in stukken haakte en begon hij te lachen. Mijn ogen werden groot en mijn keel kneep zich samen. De man was een moordenaar! Een psychopaat!

*‘Ich bin Fleischer!’ schreeuwde hij,
terwijl hij met zijn vinger een gebaar
bij zijn keel maakte alsof hij deze
doorsneed.*

*De man was een moordenaar!
Een psychopaat!*

Blijkbaar, zo relativeerde ik, was hij niet meer zo actief bezig met zijn vak, anders was hij wel voorzichtiger geweest met dit soort informatie. Gerustgesteld door deze gedachte probeerde ik het gesprek een vervolg te geven. ‘Dan is er zeker nog maar weinig werk sinds de muur weg is?’ vroeg ik de hem. ‘Jaja!’ zei hij fanatiek. ‘Mauer weg, alles Scheiße! Ik kom uit het Westen en die uit het Oosten stelen al ons geld. Miljarden marken gaan er naartoe en wat hebben wij daarvoor terug gekregen? Niets. Vroeger was dat wel anders; toen kwam ik bijna om in het werk. Nee, sinds de muur weg is, is alles kut.’

Na de beloofde rondleiding door Berlijn stonden we dan eindelijk onder de Brandenburger Tor. Hij wilde dat we vanavond bij hem langs kwamen om wat te drinken. En hij zou ons het uitgaansleven van Berlijn laten zien. Kasper gaf hem zijn mobiele nummer, vals natuurlijk. Maar de Puist was niet dom en hij probeerde het gelijk uit: ‘Dit nummer bestaat niet,’ zei hij terwijl hij zijn blik langzaam van zijn mobieltje naar onze gezichten liet gaan. ‘Proberen jullie mij te belazeren?’ vroeg hij ons fluisterend. Het zweet brak me uit. Ik haalde mijn schouders op: ‘Ich nicht verstehen,’ Ik opende de deur van de auto en gehaast stapte ik uit. Parkeren onder de Brandenburger Tor is verboden en dat kwam de politie ons vertellen. Vlug schreef de Puist nog zijn telefoonnummer op een papiertje. We moesten echt vanavond langskomen. Hij zat daar maar alleen en had toch niets te doen. Hij wierp ons een laatste blik toe en weg was hij.

DE GEBROEDERS

U weet dat Sherlock Holmes altijd de gewoonte heeft om, als hij de oplossing heeft achterhaald, de zaak van voren af aan te vertellen voor de lezer, die er tot dan toe nog geen touw aan vast heeft kunnen knopen. Dit heb ik kunnen voorkomen door hem vroegtijdig van het toneel te verwijderen. Want:

‘Wie begrepen wil worden, geve geen uitleg.’ (Diderot, paradox over de toneelspeeler). (Zou ik voor een correcte wetenschappelijke houding ook alle plaatsen moeten vermelden, waar dit citaat geciteerd wordt??)

R. den Dikken

Dostojevski vond het wel een prettige gedachte dat Sherlock Holmes niet meer in het verhaal infiltreerde. Hij stelde het eigenlijk wel op prijs dat Tolstoj en hij het verhaalrijk voor zich alleen hadden.

‘Maar we hebben het verhaalrijk jammer genoeg niet helemaal voor ons alleen,’ dacht Dostojevski toen, ‘want de auteur is er ook nog altijd.’

‘Ja,’ zei ik, ‘maar er is ook nog de tekst en de lezer. Dat weet je toch wel?’

‘Wat zit je nu toch te zeuren over de tekst en de lezer? Ik bedoel: wat hebben die nu eigenlijk in te brengen in het verhaal?’ vroeg Tolstoj aan mij.

‘Ik zal je een citaat geven, Tolstoj, waarin het je helemaal duidelijk wordt.’

‘Het schijnt dat de groep van Oulipo recentelijk een matrix heeft geconstrueerd, waarin alle mogelijke situaties van misdad-

verhalen een plaats hebben en dat zij heeft gevonden dat er alleen nog een boek geschreven moet worden, waarin de lezer de moordenaar is.

Moraal: er bestaan obsessieve ideeën, ze zijn nooit persoonlijk, boeken spreken met elkaar en een echt politieonderzoek moet bewijzen dat wij de schuldigen zijn.’

(Umberto Eco, *De Naam van de Roos*, Ooievaar Amsterdam, 1998, p.564.)

‘Ideeën kun je van elkaar overnemen zonder de bron te hoeven vermelden. Al kent een erudiete lezer de verwijzingen natuurlijk wel. Sherlock Holmes verwees naar Don Quichotte. ‘De kat ligt op de mat’ verwees naar taal filosofen. ‘Kat is dood’ verwees naar de sterfdatum van de betekenis als verwijzing, de breuk tussen het tijdperk van de Renaissance en het Classicisme,’ zei ik tegen Tolstoj, maar ondertussen was hij al weggelopen om een pan op het te vuur te gaan zetten. Hij hield er niet van als de auteur een moraal in zijn verhaal stopte.

Dostojevski was ondertussen op de bank gaan liggen. Hij mijmerde voor zich uit en dacht maar wat. ‘Wat een gedoe met die betekenis als verwijzing,’ dacht hij, ‘Als ze maar niet denken dat ik die ene Dostojevski ben die ook Dostojevski heet. Daar hou ik dus niet van.’

En Dostojevski was Dostojevski niet als hij niet opeens een obsessief idee in zijn gedachtewereld voelde doordringen: ‘Wat te denken van je dromen? Zou je daar uit mogen citeren zonder auteursrechten te moeten betalen?’

¶

WILLEMS WORLD

DISCUSSIE

PHILOSOPHERS

*CONSTANTLY SEE THE METHOD OF SCIENCE BEFORE THEIR EYES,
AND ARE IRRESISTIBLY TEMPTED
TO ASK AND ANSWER QUESTIONS IN THE WAY SCIENCE DOES.*

*THIS TENDENCY IS THE REAL SOURCE OF METAPHYSICS,
AND LEADS THE PHILOSOPHER INTO COMPLETE DARKNESS.*

*I WANT TO SAY HERE THAT IT CAN NEVER BE OUR JOB
TO REDUCE ANYTHING TO ANYTHING,
OR TO EXPLAIN ANYTHING.*

L. Wittgenstein, *The Blue Book*

Aldus Ludwig Wittgenstein (1889-1951) in The Blue Book, een voorstudie voor zijn latere werk Philosophische Untersuchungen. Volgens Wittgenstein moeten filosofen niet volgens de wetenschappelijke, analytische methode te werk gaan, aangezien het niet hun taak is om zaken te verklaren en uit te leggen. De wetenschappelijke methode is daarvoor geschikt, dus moeten we het verklaren en reduceren maar aan wetenschappers over laten. Hiermee trekt Wittgenstein de filosofie uit het domein van de wetenschap.

Door K.J. Marx

De eerste vraag die hier gesteld moet worden, is natuurlijk of dit terecht is. Filosofie heeft immers een vaste plaats op vele universiteiten en wordt mede daardoor als wetenschap beschouwd. Toch is wijsbegeerte tussen de andere wetenschappen een vreemde eend in de bijt. Bij filosofie denken we minder snel aan bijvoorbeeld de wetenschappelijke methode, zoals die bij natuurwetenschappen toegepast wordt. De plaats van filosofie bij de wetenschappen wordt vaak juist toegeschreven aan het feit dat filosofie ‘anders’ is. Filosofie wordt vaak gezien als een overkoepelend en funderend vak. Hiermee komt de wijsbegeerte niet tussen de wetenschappen te staan maar ernaast of erboven.

Dit lijkt geen vrijbrief te zijn voor het gebruik van een afwijkende methode. Het probeem is dus nog geenszins opgelost. Er blijven nog vele vragen open, zoals de vraag of de wetenschappelijke methode geschikt is om filosofie te bedrijven. Vele grote filosofen hebben hun theorieën niet op de universiteit bedacht. Denk bijvoorbeeld aan Spinoza, die een universitaire aanstelling weigerde om zijn onafhankelijkheid te waarborgen.

Als de wetenschappelijk methode niet geschikt is voor het bedrijven van filosofie, welke methode dan wel? Als filosofie geen wetenschap is, wat is het dan wel? Is het kunst? Is het een (zinloze) vorm van vrijetijdsbesteding?

Wittgenstein is ook van mening dat het niet de taak van filosofen is om dingen uit te leggen. Wat zou de taak van de filosofie dan moeten zijn? Moet filosofie een taak hebben?

De redactie zoekt dringend antwoord op deze prangende vragen. We hopen dat jullie in ongeveer 450 woorden interessante oplossingen kunnen geven. E-mail je stuk naar de.filosoof@phil.uu.nl of leg hem in het postvak van de redactie en wie weet kom je jouw bijdrage een keer tegen in *De Filosoof*!

MIJN VROEGE ERVARINGEN

Het leven van een filosoof kan op twee manieren vormgegeven worden. De ene manier is dat je vroeg opstaat en voor dag en dauw al het nodige werk verzett hebt. De andere manier is dat je 's nachts werkt en doorgaat tot in de vroege uurtjes en dan overdag je slaap inhaalt. Maar welke manier je ook verkiest als filosoof, gewerkt moet er worden en hard ook.

R. den Dikken

Aristoteles meende dat het leven van een filosoof zich kenmerkt door een strijd van de geest tegen de slaap. Aristoteles hield van goed eten en hij ging ook altijd goed gekleed, maar hij had met betrekking tot de slaap wel hele vreemde gewoontes. Omdat hij een maagkwaal had, legde hij tijdens zijn slaap een zak hete olie op zijn maag. Maar nog intrigerender was dat hij probeerde zijn slaap zoveel mogelijk te bekorten. Als hij ging slapen, legde hij een metalen bal in zijn hand en onder zijn hand legde hij een schotel. Als hij dan in zijn slaap de bal in de schotel liet vallen gaf dat een hels kabaal, zodat hij wakker zou schrikken en weer verder kon gaan met filosoferen.

Kant had een uitermate punctuele dagindeling volgens het verhaal. Hij had geen last van een winterslaap en stond 's zomers en 's winters iedere ochtend om vijf uur op. Zijn bediende kwam

hem dan om kwart voor vijf wakken. En als Kant eens erg slaperig was, verzocht hij zijn bediende om te mogen blijven slapen, maar de bediende had vooraf instructies gekregen dat hij het Kant niet toe mocht staan te blijven liggen in het geval deze daarom vroeg. De bediende wachtte dan ook net zo lang tot Kant werkelijk op stond.

De afstuderende student voelt net als Aristoteles en Kant de strijd tegen de slaap. Er moet namelijk gewerkt worden en goed hard. Eind juni moet er een scriptie liggen, waarin je je beste kunnen toont.

Aangezien ik geen bediende of een kogel heb die mij kan wakken, heb ik mijn gedachten laten gaan over een alternatieve methode. Dit is een poes.

Een poes heeft het voordeel dat je je niet helemaal lam schrikt van een kogel, die kletterend op een schaal valt. Een poes heeft tevens het voordeel dat ze je beloont met haar spinnen, iets wat ik een bediende nog niet zie doen.

Bovendien lijkt het alsof er een goede reden is om uit je bed te komen. Het maakt niet uit of het bakje vol brokjes zit: dat ziet de poes ook wel. Ze wil gewoon iets lekkers en daarvoor moet je echt uit je bed komen. En er daarna weer in kruipen kan niet, want dan wil ze met je spelen.

¶

Colofon

Hoofdredactie:
Claartje van Sijl

Eindredactie:
Claartje van Sijl

Vormgeving:
Carlo Ierna

De redactie:
Daphne van der Nagel
Cindy de Hoop
Wilco Kruijswijk
Kari Marx

De Filosoof 4 juni 2000
oplage: 450

De deadline voor nr. 5 is 9 juni

Kopij kan ingeleverd worden via de *De Filosoof*-Folder in *Students General*, het postvakje bij de administratie of e-mail aan: de.filosoof@phil.uu.nl

Uitgave van de FUF
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht

TOT SLOT

In dit nummer is, zoals jullie ongetwijfeld hebben gezien, het eerste artikel gepubliceerd over Filosofie studeren in het buitenland. De vorige keer heb ik op deze plaats een oproep gedaan tot het inzenden van artikelen met dit thema. Dat kan nog steeds! Alle ideeën zijn welkom.

Voor het overige wil ik nog slechts kwijt dat het volgende, en tevens laatste nummer van dit studiejaar, gewijd zal zijn aan het debat dat door Peter Sloterdijk is ontketend over de wenselijkheid van eugenetica. Naar aanleiding van het verschijnen van de gedrukte versie van zijn lezing "*Regeln für den Menschenpark*" is hierover een heftige discussie ontbrand. Vooral in Duitsland ligt dit erg gevoelig, maar ook in Nederland doet het steeds meer stof opwaaien.

Als jullie iets interessants te vertellen hebben met betrekking tot dit thema, laat het dan niet wachten, want artikelen voor *De Filosoof* nummer 5 dienen uiterlijk 9 juni bij de redactie binnen te zijn.

¶

